

De exakta 6X6

U weet hoe het gegaan is met de Exakta: het eerste model kwam in het formaat $4 \times 6,5$. En de camera-zelf bleek een vondst; maar de $4 \times 6,5$ -rollfilms waren toen reeds op hun retour, en ze werden (door de prijs flink hoog te maken.....) nog impopulairder. De heren van de Ihagee kwamen daarom achterenvolgens met de Exakta voor kinofilm én met een model voor 6×6 .

Met beide modellen had men succes, maar bij dat 6×6 -formaat bleek de typische driehoekige vorm toch niet voor alle honderd procent te voldoen.

De nieuwe Exakta 6×6 is dan ook (de afbeelding toont het) volledig omgebouwd. Het uiterlijk is nu aangepast aan het quadratische formaat. De camera heeft dus meer het Rolleiflex-type gekregen, maar heeft

door zijn principe de voor- én de nadelen van het éénlenzige systeem. Voordeel uiteraard vooral: de mogelijkheid van het wisselen van de lenzen. En het bezwaar voornamelijk: bij ver diafrageren verduistert men natuurlijk meteen het matglasbeeld. Een nadeel dat echter in theorie zwaarder weegt dan in de praktijk: men vangt het reflexbeeld op op het gematteerde grondvlak van een speciaal geconstrueerde instelloupe, en daardoor wordt een plezierig-lichtsterk beeld verkregen.

Als sluitert heeft elk Exakta-type een spleetsluitert, en dit 6×6 -model heeft dat dus

60k. Met variabele tijden tussen $1/1000e$ en 12 seconden, en met een zelfontspanner. Twee statiefmoeren zijn aangebracht, zodat men naar wens die spleetsluitert horizontaal of verticaal kan laten gaan. Het filmtransport gebeurt natuurlijk zonder controle op een filmvenster. De werkelijke aanvang van de eigenlijke filmband wordt door een ingenieus instrumentje afgetast en aangegeven. Het verdere filmtransport per beeldje gebeurt door een enkele beweging van de grote bedieningsknop. En iets, wat in verre vroegte sommige Kodak-camera's hadden, heeft men nu (verbeterd uiteraard) weer ingevoerd: als de film in het toestel zit, kan men tussen de beelden notities of tekens aanbrengen. Met een potlood of met een lucifer bijvoorbeeld.

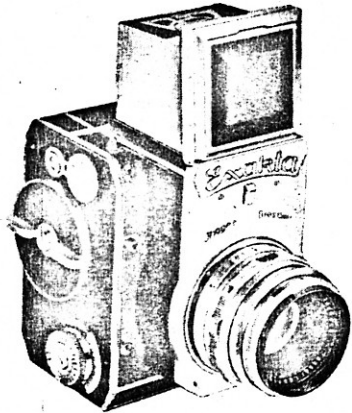
Natuurlijk is het nieuwe toestel volledig gesynchroniseerd voor flitsopnamen: het M- en het X-contact (voor lampjes en voor de electronische flits dus) heeft men tot één aansluiting kunnen combineren.

En tenslotte: allerlei bijdingen, als ook voor de Exakta-Varex beschikbaar zijn, zijn eveneens voor deze Exakta 6×6 ontworpen, waardoor ook dit toestel een even universeel apparaat is geworden als het kleinformat-model.

SCHERPTEVERLIES BIJ f.k. ONTWIKKELAARS

In het Decembruernummer is dit onderwerp aangesneden door de heer H. W. G. Tak, en prompt zijn er een aantal brieven door ons ontvangen, die — geërgerd — er op wezen dat diens opmerkingen ten sterkste ontleend leken aan een artikel van Willy Beutler in Leica Photographie. Het lag voor de hand, dat wij de heer T. om nadere uitleg verzochten, en deze erkende ruitertlijk, in zijn enthousiasme voor het onderwerp verzuimd te hebben, deze naam en bron aan te halen; hij was er in gedoken daar zo volledig zijn eigen opvatting en ervaring werden gegeven. Dit neemt niet weg, dat ook wij, redactie, ons medeschuldig voelen. Wij hadden dit moeten bemerken en corrigeren. Het geviel echter, dat wij achter waren met het doornemen van de buitenlandse literatuur en voorts, dat wij het verhaal van de heer T. ontvingen voordat Leica Photographie verscheen, terwijl ook nog een en ander wel gezet werd, doch bijna twee maanden overstond (niet werd genomen) door plaatsgebrek.

Geen décharge, doch wel een excuus.

Overigens heeft het exposé van Beutler nog e enstaartje. Om te beginnen laat hij het niet bij betoog, doch heeft hij een zg. rapidontwikkelaar samengesteld, die binnenkort door Tetenal aan de markt gebracht zal worden. Daarna zullen wij dus in de toekomst kunnen nagaan, welke verdiensten er in zijn gedachtengang liggen.

Foto Prisma van Januari 1954 bevat evenwel een artikel van Frötschner, dat stelling neemt tegen Beutler's opvatting. Nu is Frötschner zeker geen „kleine jongen“ op dit gebied (Beutler is overigens ook een toonaangevende figuur). Frötschner dan merkt op, dat het met metol-soda inderdaad gaat, doch dat het geenszins ideaal gaat. Het gaat óók. Met Rodinal of Perinal 1 : 50 evenwel gaat het dan nog iets beter, en hierbij herinnert hij aan de resultaten op het vroegere behoorlijk harde negatiefmateriaal anno 1929 (dus ook zeer lui naar huidige begrippen). Al deze ontwikkelaartypes hebben een duidelijke voorsprong op de „universele“ metol-hydrochinon-soda soort, doch men moet daarom hun prestatie nog niet overschatten. In scheidend vermogen liggen dan een Sease III en Windisch 665 nog steeds gunstiger (scheidend vermogen 33 pct beter dan van Perinal 1 : 50). Met enkele woorden slechts snijdt hij aan, dat men de broomzilver oplossende werking van veel natriumsulfiet, of het phenyleendiamine niet zo-maar vergelijken kan met de werking van een dosis natriumthiosulfaat. Wij delen hier volledig zijn mening, dat de zaak veel gecompliceerder ligt dan Beutler het voorgesteld heeft.

Frötschner wijst daarna op het ontstaan in de laatste tijd van een vierde ontwikkelaartype (de eerste drie zijn dus metol-hydrochinon-soda, verdunde Rodinal of Perinal en de echte f.k.o. als Sease en W665), nl. het Perufin. Hij zou volledigheidshalve Ultrafin en Promicrol e.d. genoemd kunnen hebben. Van Perufin merkt hij op, dat deze de echte f.k.o. in korrelstructuur heel aardig nadert, doch de hinderlijkheid mist van een zo erg ruime belichtingstijd te verlangen. Hij heeft de prestaties vergeleken in scheidend vermogen, en constateerde dat Perufin bij 35 mm film van resp. 14, 17 en 21/10 DIN op elk dezer soorten een 15—25 pct hoger s.v. leverde dan de metol-soda van Beutler, terwijl Perinal 1 : 50 bij 21/10 een 4 pct, en bij 17/10 een 10 pct gunstiger ligt dan deze metol-soda. De gekorreldeheid bij deze proeven bleek voor metol-soda en Perinal gelijk te liggen, die van Perufin was duidelijk fijner.

Het aanspreken op de gevoeligheid (eventuele overbelichtingsfactor) was bij gelijk gamma bij deze drie ontwikkelaars praktisch gelijk te noemen voor 17/10 en 21/10, doch bij de 14/10 naar verhouding ongunstig. Bij 10—12/10 is het gedrag weer normaal. Hij kan dit nog verklaren. Zijn conclusie is dan deze, dat men bij films van lage gevoeligheid (en dus van nature fijne korrel) even goed naar Perinal of Beutler's metol-soda grijpen kan, doch dat bij 17/10 en hoger de moderne (vierde) klasse ontwikkelaars besliste voordelen hebben. In een enkel geval bleek voor Beutler diens ontwikkelaar een goede oplossing, doch deze mag daarmee niet, generaliserend, tot een universele oplossing voor het probleem worden bevorderd.

Men kan zich hierna afvragen wat voor nut dergelijke opmerkingen dan nog hebben. Wij achten het toch goed, dat Beutler de mond open deed, al ging hij in zijn stelling te ver door te strenge vereenvoudiging. Vooral na dit vertoog van Frötschner is een en ander redelijk gecorrigeerd, en blijft voor velen dit distillaat, waarmee zij hun voordeel konden doen, en hun inzicht konden verbeteren: het hoogste scheidend vermogen behoeft geenszins samen te gaan met de fijnste korrelstructuur; bij gelijke korrelstructuur kan de ene ontwikkelaar een hoger s.v. geven dan de andere. En ten tweede (en dit is Beutler's verdienste) een f.k. ontwikkelaar heeft steeds neiging tot het vormen van een dieper liggend zilver, hetgeen noodzakelijkerwijze een iets onscherper beeldweergave moet veroorzaken.

Er is dus nog te wensen over — en we geraken nog steeds niet dicht bij huis — een krachtig neerslag aan de oppervlakte, dat bovendien een zeer fijne structuur heeft, en zulks op een bijzonder gevoelige laag.

TOM KROEZE verplaatste op 18 Januari zijn bedrijf naar de Schiedamsdijk 69 in Rotterdam. Daar hij er goed op vooruit ging, onze hartelijke gelukwensen.

TEMPOCOLOR is verplaatst naar 2e Goudsewagenvoer 25 in Rotterdam, doch telefoonnummer en postbus (no 1110) bleven onveranderd. Ze zijn voor Nederland aangewezen als de enige centrale, die Gevacolor omkeerfilm ontwikkelt en garanderen, ook in de drukke tijd, aflevering binnen een week.